Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani) judecătorul Igor Barbacaru
Dosarul nr. 3a-633/23
2-22135013-02-3a-16052023

D E C I Z I E

29 noiembrie 2023 mun. Chișinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ
al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

în componența:
Președintele ședinței, judecătorul Veronica Negru
Judecătorii Ecaterina Palanciuc și Ina Dutca
Grefier Ana Roșu

examinând în ședință publică apelul declarat de ***** împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 13 februarie 2023, emisă în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de ***** împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actelor administrative defavorabile și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil

c o n s t a t ă:

Circumstanțele de fapt ale cauzei:

1. La data de 14 septembrie 2022, ***** s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, persoană terță Inspectoratul General al Poliției privind contestarea actelor administrative defavorabile și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil
2. În motivarea acțiunii înaintate reclamantul a invocat că, la data de 07 iulie 2022, a depus la CNAS, cerere pentru stabilirea pensiei după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, reieșind din nivelul venitului realizat în ultimul an de serviciu în legătură cu aplicarea de către angajator a prevederilor art. 38 alin. (1) lit. c). d) și alin. (3) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016, privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne și emiterea ordinului Inspectoratului General al Poliției nr. 31 c/ef. din 25 mai 2022 „Cu privire la încetarea raportului de serviciu”.
3. Cererea a întemeiat-o pe prevederile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, Legii nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne și Legii cu privire la secretul de stat nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008, anexând la cerere documentele solicitate și a

semnat dovada de recepționate a cererii pentru pensie cu nr. 91/2022/3820 din 07 iulie 2022.

4. La data de 23 august 2022, de la CNAS, a primit decizia privind refuzul în recalcularea pensiei, invocându-se că, dânsul este beneficiar de pensie pentru vechime în muncă stabilită din 01 octombrie 2010 de către Ministerul Afacerilor Interne. Astfel Legea 1544/1993 nu prevede stabilirea/recalcularea repetată a dreptului la pensie după o eventuală angajare în serviciul militar".
5. Considerând decizia CNAS cu nr. 91/2022/32306 din 29 iulie 2022, respectând termenii prevăzuți de legislație, a contestat-o prin înaintarea cererii prealabile cu nr. V-1880/21 din 25 august 2022, invocând în esența a solicitat stabilirea pensiei după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, reieșind din nivelul venitului realizat în ultimul an de serviciu, în legătură cu aplicarea de către angajator a prevederilor art. 38 alin. (1) lit. c), d) și alin. (3) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul MAI și emiterea ordinului Inspectoratului General al Poliției nr. 31 c/ef. , din 25 mai 2022 „Cu privire la încetarea raportului de serviciu".
6. Menționează că, a activat în funcții publice cu statut special în sistemul Ministerului Afacerilor Interne, fără întrerupere, în perioada de timp 26 august 1991 până la 01 octombrie 2010 data concedierii după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie și în perioada 17 iunie 2015 până la 25 mai 2022 ziua emiterii ordinului Inspectoratului General al Poliției nr. 31 c/ef. din 25 mai 2022 „Cu privire la încetarea raportului de serviciu".
7. Pentru perioada 31 martie 2004 - 30 aprilie 2006 și 17 iunie 2015 - 25 mai 2022, beneficiază de calcul cu înlesniri pentru stabilirea pensiei o lună și jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu, activitate efectuată în cadrul subdiviziunilor cu destinație specială.
8. Ordinul Inspectoratului General al Poliției nr. 31 c/ef. din 25 mai 2022 „Cu privire la încetarea raportului dc serviciu" a fost emis în lipsa cererii dlui *****, aplicând-se de către angajator prevederile art. 38 alin. (1) lit. c), d) și alin. (3) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, fără a ține cont de dorința lui ***** de a activa în continuare, precum și nu s-a ținut cont dc vârsta lui, care, reieșind din prevederile art. 19 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 288/2016, nu a atins limita de vârstă pentru desfășurarea activității în funcții publice cu statut special în cadrul sistemului MAI.
9. Menționează că, Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, stabilește condițiile de asigurare cu pensii a unor categorii speciale de Cetățeni ai Republicii Moldova, din care fac parte și pensionarii din rândul persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, în rândurile căror este și dl *****. Cererea de stabilire a pensiei dl ui *****, reieșind

din nivelul venitului realizat în ultimul an de serviciu, în legătură cu aplicarea dc către angajator a prevederilor art. 38 alin. (1) lit. c) d) și alin. (3) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne prin emiterea ordinului Inspectoratului General al Poliției nr. 31 e/ef. din 25 mai 2022 „Cu privire la încetarea raportului de serviciu”, a fost depusă reieșind din prevederile art. 49 alin. (1) și art. 50 alin. (1) lit. b) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993.

10. Relatează că, odată cu emiterea de către angajator a ordinului Inspectoratului General al Poliției nr. 31 e/ef. din 25 mai 2022 „Cu privire la încetarea raportului de serviciu” în baza prevederilor art. 38 alin. (1) lit. c), d) și alin. (3) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, au apărut circumstanțe care implică modificarea mărimii pensiei stabilite anterior lui ***** (art. 51 alin. (1) și art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993).
11. Indică prevederile art. 9 lit. d) și art. 10 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, potrivit căruia, beneficiarii Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, reclamantul consideră că se încadrează în categoria de pensie specială pensia publică stabilită și plătită conform prevederilor altor legi. ***** se încadrează în categoria - pensie specială și nu în alte categorii de pensie cum ar fi : - pensie pentru limită de vârstă; - pensie de dizabilitate; - pensie de urmaș; - pensie pentru carieră lungă.
12. Reieșind din cadrul normativ expus supra, menționează că, decizia CNAS cu nr. 91/2022/32306, nu este justificată și este ilegală, deoarece legislația nu interzice majorarea/modificarea mărimii pensiei stabilite anterior în cazul apariției temeiurilor justificate prin documente oficiale, care au fost prezentate la CNAS de către ***** și de către reprezentantul angajatorului în condițiile respectării Legii nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008.
13. Totodată, sistemul public de pensii are la baza sa, principiul contributivității, conform căruia, fondurile sistemului public de pensii se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele participante la acest sistem iar drepturile la pensie se cuvin pe temeiul contribuțiilor achitate. Prin urmare, în perioada de timp 17 iunie 2015 - 25 mai 2022, ***** a achitat regulat lunar impozitele și contribuții din salariul pe care îl primea, contribuind astfel la suplinirea fondului sistemului public de pensii.
14. Indică reclamantul că, la data de 07 septembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal a primit de la CNAS răspunsul cu nr. V1770/22 din 01 septembrie 2022 prin care CNAS a respins cererea prealabilă cu nr.V-1880/21 din 25 august 2022 înaintată pentru anularea actului administrativ individual - decizia CNAS cu nr.

91/2022/32306 din 29 iulie 2022 privind respingerea cererii în stabilirea pensiei, informând suplimentar că, în cazul dezacordului cu răspunsul CNAS, este în drept de a-l contesta conform art.209 alin.(1) din Codul administrativ, în termen de 30 zile.

15. Invocă reclamantul dezacordul său cu răspunsul CNAS nr. V-1 770/22 din 01 septembrie 2022 și cu decizia CNAS nr.91/2022/32306 din 29 iulie 2022 privind respingerea cererii în stabilirea pensiei, considerându-le neîntemeiate și ilegale.
16. Consideră că răspunsul CNAS nr.V-1770/22 din 01 septembrie 2022 este unul șablonat, fapt ce rezultă din admiterea unor greșeli tehnice la întocmirea răspunsului, precum și că la luarea sistematică de către CNAS, pe parcursul mai multor ani, a deciziilor similare în privința persoanelor ce cad sub incidența Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 care se adresează pentru modificarea și recalcularea mărimii pensiei stabilite anterior după continuarea activității și contribuirii la suplinirea fondului sistemului public de pensii.
17. Menționează că, nu voința sa a fost eliberarea din câmpul muncii, dar decizia angajatorului bazată pe prevederile art. 38 alin. (1) lit. e), d) și alin. (3) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, fiind indicat în actul administrativ - raportul de serviciu al funcționarului public cu statut special ***** încetează după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, la expirarea perioadei determinate a raportului de serviciu.
18. Susține reclamantul că, decizia CNAS cu nr. 91/2022/32306 din 29 iulie 2022 este una discriminatorie inclusiv în raport cu dreptul la muncă și la un viitor asigurat, de care este lipsit.
19. Cere reclamantul, anularea deciziei Casei Naționale de asigurări sociale a RM nr. 91/2022/32306 din 29 iulie 2022 ”privind respingerea cererii în stabilirea pensiei” și a recunoaște nulitatea actului administrativ individual emis la 01 septembrie 2022 de CNAS cu nr. V-1770/22, precum și obligarea Casei Naționale de asigurări sociale RM de a modifica și a asigura achitarea recalculată a pensiei stabilite anterior, începând cu 07 iulie 2022, în baza cererii înaintate la CNAS cu nr. 91/2022/3820, reieșind din nivelul venitului realizat în ultimul an de serviciu în cadrul Inspectoratului General al Poliției.

Soluția primei instanțe:

20. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 13 februarie 2023, s-a respins acțiunea în contencios administrativ înaintată de ***** împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actelor administrative și compensarea cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.

Solicitările apelantului:

21. Ne fiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 24 februarie 2023, în interiorul termenului de atac instituit de art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, ***** a depus apel motivat, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.
22. În motivarea cererii de apel, reiterând argumentele de fapt și normele de drept expuse în acțiune, apelantul a menționat că, prima instanță nu a examinat în ședință materialele dosarului administrativ, care urma a fi prezentat de către CNAS în totalitatea actelor pentru perioada de activitate 17 iunie 2015 – 25 mai 2022, iar circumstanțele importante cum ar fi dovezile (actele) suplimentare privind vechimea în muncă și venitul salarial ce acordă dreptul la majorare a pensiei nu au fost constatate și elucidate imparțial și complet, inclusiv din cauza că CNAS a prezentat în instanța de judecată copii de pe actele extrase din dosarul de pensionare al lui ***** la situația anului 2010, ceia ce a indus în eroare instanța.
23. De asemenea, apelantul a indicat că, prima instanță a ignorat solicitarea sa privind necesitatea prezentării în instanța de judecată de către persoana terță a actului administrativ individual - ordinul Inspectoratului General al Poliției nr. 31 c/ef. din 25 mai 2022 „Cu privire la încetarea raportului de serviciu”, precum și a actelor de bază (calculul vechimii în serviciu, inclusiv cu avantaje, calculele necesare venitului realizat, etc) pentru stabilirea pensiei lui *****.
24. În altă ordine de idei, apelantul a menționat că, CNAS nu a prezentat probe veridice și suficiente care ar demonstra că reclamantul nu are dreptul la majorarea pensiei după obținerea suplimentară a vechimii de muncă ce oferă această majorare, reieșind din procentul acumulat pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 25 ani, iar la judecarea cauzei, instanța nici nu a pus în evidență și nu a adus la cunoștința reclamantului probele veridice și suficiente pe care le-a considerat constatate.
25. Susține apelantul că, instanța de judecată a luat în considerație doar poziția pârâtului care, unilateral, interpretează prevederile Legii nr.1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne prin motivarea imposibilității de a majora pensia în cazul continuării activității după stabilirea anterioară a pensiei, poziție ce este în contradicție cu prevederile legislației și discriminează persoană în raport cu dreptul la muncă și un viitor asigurat.
26. Remarcă că, procedura de examinare a cauzei în prima instanță de judecată a fost încălcată prin judecarea cauzei doar într-o singură ședință fără participarea pârâtului și a terțului, fapt prin care s-a încălcat dreptul la împăcare și completare a materialelor din dosar, iar părțile în special reclamantul a fost privat de dreptul la pledoarii și replică.

27. Fiind notificat despre depunerea apelului de către *****, intimata Casa Națională de Asigurări Sociale prin referința depusă la data de 03 octombrie 2023, a solicitat respingerea apelului și menținerea hotărârii instanței de fond, considerând-o drept una motivată și întemeiată, bazată pe examinarea sub toate aspectele, cu stabilirea tuturor circumstanțelor cauzei, fiind aplicată și interpretată corect atât legea materială, cât și cea procedurală.

Verificarea întrunirii condițiilor de admisibilitate a cererii de apel:

28. Potrivit art.236 din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când: a) hotărârea în fond nu poate fi contestată cu apel; b) apelul este depus în mod repetat; c) apelul este depus de o persoană neîmputernicită; d) apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1); e) motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2); f) cererea de apel nu corespunde cerințelor stabilite la art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (1) și apelantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.
29. Consecvent, Colegiul reține că, apelul declarat de *****, a fost depus în interiorul termenului legal prevăzut în acest sens de legislator, conține motivarea temeiurilor de fapt și de drept pe care apelantul își întemeiază solicitările.
30. În condițiile descrise mai sus, în temeiul reglementărilor art. 233; 236; 241 din Codul administrativ, Completul specializat în materie de contencios administrativ concluzionează despre întrunirea condițiilor de admisibilitate a cererii de apel în cauză, motiv din care acesta urmează a fi judecat în fond.

Argumentele părților în instanța de apel:

31. În ședința de judecată, apelantul ***** a pledat pentru admiterea apelului, pe motivele de fapt și de drept invocate.
32. Reprezentanții intimatei Casa Națională de Asigurări Sociale și a terțului, Inspectoratul General al Poliției, nu s-au prezentat, Colegiul considerând posibilă examinarea cauzei în lipsa acestora, procedura de citare legală fiind respectată.

Aprecierea instanței de apel:

33. Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră apelul admisibil, însă neîntemeiat, urmând a fi respins, cu menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.
34. Conform art.240 alin.(1) lit.a) Cod administrativ, examinând cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii: respinge apelul.
35. Conform art.231 alin.(1) Cod administrativ, hotărârile judecătoriilor adoptate în contenciosul administrativ pot fi contestate cu apel.

36. Conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară.
37. Subsecvent, instanța de apel accentuează că, conform recomandărilor Avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești se invocă că o motivație și o analiză clară, sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil.
38. Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, menționează că art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabil, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de ar putea exercita un eficient control judiciar. Or, hotărârile motivate urmăresc scopului de a demonstra părților că acestea au fost auzite, și, astfel, să contribuie la o acceptare mai ușoară de către aceștia a deciziei (a se vedea cauza CtEDO Ruiz Torija contra Spaniei).
39. Totodată, art. 238 din Codul administrativ, prevede că, în procedura de apel nu pot fi prezentate probe noi decât dacă un participant la proces dovedește că a fost în imposibilitate să le prezinte în procedura de examinare în fond și instanța de apel le admite printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs. Instanța de apel este în drept să solicite din oficiu probe noi, în măsura în care le consideră necesare pentru justa soluționare a cauzei.
40. Conform art.231 alin.(2) Cod administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.
41. Conform art.219 alin.(1)-(4) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune,

însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces. Instanța de judecată poate avea o discuție juridică cu participanții la proces sau poate da în scris indicații cu privire la situația de drept a cauzei examinate.

42. În conformitate cu art. 225 alin. (1)-(2) Cod administrativ, instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.
43. În acest sens, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău, analizând legalitatea hotărârii pronunţate în raport cu prevederile art.225 Cod administrativ, constată că aceasta urmează a fi menţinută, or, instanţa de fond a elucidat şi constatat pe deplin circumstanţele cauzei, a verificat şi apreciat obiectiv, probele prezente la materialele cauzei, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.
44. Instanța de apel remarcă că, potrivit art. 53 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.
45. În corespundere cu art.1 alin.(1) din Codul administrativ, legislația administrativă reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la înfăptuirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia. (2) Legislația administrativă se întemeiază pe normele constituționale dezvoltate în prezentul cod, în alte legi și în alte acte normative subordonate legii, care reglementează raporturile administrative și care trebuie să fie în concordanță cu Constituția Republicii Moldova. (3) Actele normative subordonate legii se aplică la reglementarea raporturilor administrative doar în cazurile în care sânt emise în temeiul legii și nu contravin ei.
46. În acord cu reglementările legale statuate la art.3 din Codul administrativ, legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.
47. În corespundere cu art. 6 din Codul administrativ, procedura administrativă este activitatea autorităților publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condițiilor, pregătirea și emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condițiilor, pregătirea și încheierea unui contract administrativ sau examinarea condițiilor, pregătirea și întreprinderea unei măsuri strict de autoritate

publică. Emiterea unui act administrativ individual, încheierea unui contract administrativ sau întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică sunt părți ale procedurii administrative.

48. În conformitate cu art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.
49. Art. 11 din Codul administrativ prevede că, actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat; b) acte favorabile – actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel. Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă. Terții, ale căror drepturi sunt afectate de actul administrativ individual, nu sunt destinatarii acestuia. Un act administrativ de acordare periodică a prestațiilor materiale sau bănești este un act administrativ individual prin care o astfel de prestație se acordă pentru un număr determinat sau nedeterminat de perioade succesive.
50. În conformitate cu art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.
51. În concordanță cu art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.
52. În accepțiunea art.21 din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative. Exercitarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate. Autoritățile publice și instanțele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor și a libertăților persoanelor decât în cazurile și în condițiile expres stabilite de lege.
53. În temeiul art. 22 din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor. Faptele deja cunoscute autorităților publice sau instanțelor de judecată competente, faptele general notorii și faptele prezumate în virtutea prevederilor legale nu necesită a fi probate, până la proba contrarie.
54. Conform art. 30 din Codul administrativ, autoritățile publice nu pot întreprinde măsuri cu efect retroactiv, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Autoritățile

publice nu pot întreprinde măsuri care să afecteze situațiile juridice definitive sau drepturile dobândite, decât în situații în care, în condițiile stabilite de lege, acest lucru este absolut necesar pentru interesul public.

55. În corespundere cu art. 39 din Codul administrativ, orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.
56. În acord cu art. 165 din Codul administrativ, cererea prealabilă se depune în termen de 30 de zile de la comunicarea sau notificarea actului administrativ individual ori a respingerii petiției. Daca autoritatea publică nu soluționează cererea în termenul prevăzut de prezentul cod, cererea prealabilă poate fi depusă în decursul unui an de la expirarea termenului. Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau este indicată incorect, cererea prealabilă poate fi depusă în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ ori a respingerii petiției. Nulitatea unui act administrativ individual poate fi invocată și fără obligația de a respecta un termen.
57. Prin prisma art.189 alin.(1) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.
58. În corespundere cu art. 206 din Codul administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare).
59. Art. 208 alin. (1) din Codul administrativ statuează că, în cazurile prevăzute de lege, până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ, se va respecta procedura prealabilă.
60. În corespundere cu art.162 din Codul administrativ, (1) procedura prealabilă urmărește scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale. (3) Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre : a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul; b) emiterea unui act administrativ individual.
61. Art.209 alin. (1) din Codul administrativ, expres prevede că, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art. 165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător.

62. Potrivit normei juridice înserate la art.93 alin.(1) din Codul administrativ, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.
63. Totodată, art. 194 alin. (1) din Codul administrativ, prevede că, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.
64. Cu referire la caz, Colegiul constată că, începând cu data de 01 octombrie 2010, ***** este beneficiar de pensie pentru vechime în muncă, stabilită în temeiul Legii nr. 1544/1993, calculată în cuantum de 50% din suma soldei și o vechime în muncă totală de 20 ani, 01 luni, 20 zile.
65. Prin cererea din 07 iulie 2022 adresată CNAS, reclamantul ***** a solicitat stabilirea pensiei după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, reieșind din nivelul venitului realizat în ultimul an de serviciu, în legătură cu aplicarea de către angajator a prevederilor art. 38 alin. (1) lit. c), d) și alin. (3) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne și emiterea ordinului Inspectoratului General al Poliției nr. 31 c/cf. din 25 mai 2022 „Cu privire la încetarea raportului de serviciu”.
66. Ca urmare a examinării cererii depuse și a actelor anexate, prin Decizia nr. 91/2022/32306 din 29 iulie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cererea înaintată de *****, ca fiind neîntemeiată.
67. La data de 25 mai 2022, ***** s-a adresat cu cerere prealabilă către CNAS, iar prin răspunsul nr.V-1770/22 din 01 septembrie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cerințele invocate în cererea prealabilă, motivând că Legea nr. 1544/1993 nu admite situația recalculării pensiei, în cazul în care subiectul a fost reîncadrat (reangajat) în funcție și a mai obținut o oarecare vechime în muncă.
68. În dezacord, cu poziția autorității sesizate, ***** s-a adresat cu prezența acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț Inspectoratul General al Poliției, solicitând anularea deciziei Casei Naționale de asigurări sociale a RM nr.91/2022/32306 din 29 iulie 2022 ”privind respingerea cererii în stabilirea pensiei”, recunoașterea nulității actului administrativ individual emis la 01 septembrie 2022 de CNAS cu nr.V-1770/22, precum și obligarea Casei Naționale de asigurări sociale RM de a modifica și a asigura achitarea recalculată a pensiei stabilite anterior, începând cu 07 iulie 2022, în baza cererii înaintate la CNAS cu nr.91/2022/3820, reieșind din nivelul venitului realizat în ultimul an de serviciu în cadrul Inspectoratului General al Poliției , care prin hotărârea supusă apelului a fost respinsă, ca neîntemeiată.

69. Astfel, instanţa de apel, subsumând punctul de vedere al participanților, stabilind starea de fapt și de drept, stabilește că concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, corespund circumstanțelor de fapt, impunându-se soluția de respingere a apelului, din motivele ce succed.
70. Instanța de apel punctează că, dreptul la pensie, se referă la drepturi incluse în categoria drepturilor sociale.
71. Totodată, Colegiul precizează că, caracteristica conceptuală a drepturilor sociale constă în faptul că, ele nu au un caracter necondiționat și pot fi solicitate numai în limitele prevăzute de lege. Această caracteristică acordă legiuitorului autoritatea de a stabili condiții specifice pentru exercitarea drepturilor sociale.
72. Astfel, conform art. 1 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 (în vigoare la 01 ianuarie 2017), militarii care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne beneficiază de dreptul la pensie viageră pentru vechime în muncă, dacă au vechimea respectivă în serviciu militar și în organele afacerilor interne.
73. Potrivit art. 2 alin. (1) și (2) din aceiași Lege, militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au dreptul la pensie li se stabilește pensie după eliberare din serviciu. Persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne și care au dreptul la pensie în conformitate cu art. 13 lit. a) din prezenta Lege li se acordă, de la data emiterii ordinului privind prelungirea termenului de aflare în serviciu, pensie în mărime de 50 procente din suma pensiei cuvenite.
74. Suplimentar, în conformitate cu art. 7, în coroborare cu art. 48 din Legea sus-enunțată, militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, familiilor lor care au concomitent dreptul la diferite pensii de stat li se stabilește o singură pensie, la alegerea lor. Pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.
75. Tot odată, potrivit art. 13 lit. a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care la 01 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puțin 20 de ani și 6 luni. În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, până la

atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani, corespunzător: de la 01 iunie 2011 - 20 ani 6 luni; 2012 - 21 ani; 2013 – 21 ani 6 luni; 2014 – 22 ani; 2015 - 22 ani 6 luni; 2016 – 23 ani; 2017 - 23 ani 6 luni; 2018 – 24 ani; 2019 - 24 ani 6 luni; 2020 – 25 ani.

76. Conform art. 14 lit. a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, militarilor, mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabilește în următoarele proporții: pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și pentru funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care au o vechime în serviciu stabilită la art. 13 lit. a) – 50 procente din suma soldei, iar pentru cei pensionați pentru limită de vârstă sau din motive de boală – 55 procente din suma soldei; pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art. 13 lit. a) – 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume.
77. În aceeași ordine de idei, instanța de apel reține că potrivit Hotărârii Guvernului nr. 1427 din 28 decembrie 2016 cu privire la preluarea atribuțiilor de plată a pensiilor și prestațiilor sociale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, sistemul penitenciar, ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului și Centrului Național Anticorupție, Casa Națională de Asigurări Sociale efectuează plata pensiilor și prestațiilor sociale începând cu 1 ianuarie 2017, în mărimile stabilite de instituțiile de forță.
78. Respectiv, luând în considerație aspectele legale enunțate supra, Colegiul civil reține că, legislatorul a stipulat expres momentul apariției dreptului pentru primirea pensiei militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, de altfel, după cum rezultă din circumstanțele de fapt, cu începere de la 01 octombrie 2020, *****, beneficiază de dreptul la pensie pentru vechime în muncă, calculată și stabilită în temeiul Legii nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.
79. Colegiul notează că, deși ***** a fost încadrat repetat în serviciu prin contract, instanța de apel consideră că această circumstanță nu poate constitui drept temei pentru stabilirea/recalcularea unei noi pensii pentru vechime în muncă, prin includerea la stabilirea acesteia a vechimii de muncă obținute după data realizării dreptului la pensie pentru vechime în muncă – 01 octombrie 2010, deoarece, dreptul la pensie pentru vechimea în muncă apare o dată, și anume, după eliberarea din serviciu cu dreptul de recalculare în condițiile legii.

80. În altă ordine de idei, Colegiul civil reiterează că, pensiile stabilite în baza Legii nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, pot fi recalculate doar în temeiul art. 61 din aceeași Lege, însă normele invocate de către ***** în conținutul cererii de chemare în judecată și reflectate în cererea de apel în susținerea pretențiilor de stabilire repetată a mărimii pensiei pentru vechimea în muncă în legătură cu reangajarea acestuia în serviciu, nu sunt aplicabile cazului dat deoarece, acestea se referă la condițiile de stabilire a pensiei și mărimea pensiilor la eliberarea inițială din serviciu.
81. Astfel, reiterând conceptul primei instanțe, ținând cont de faptul că obiectul solicitărilor expuse în acțiune, este focusat pe dreptul persoanei la recalcularea pensiei, drept ce face parte din categoria drepturilor sociale, iar Curtea Europeană a Drepturilor Omului a asimilat dreptul la prestații sociale unui drept de proprietate, în sensul articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, pentru a nu leza dreptul lui ***** la proprietate, Colegiul civil apreciază ca întemeiată concluzia instanței de fond privind oportunitatea analizării temeiurilor de recalculare a pensiei prin prisma prevederilor art. 61 alin. (1) și (2) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 (în vigoare la 01 ianuarie 2017), care reglementează expres că recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.
82. Pensiile stabilite persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne și din cadrul Serviciului de Protecție și Pază de Stat cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne urmează a fi recalculate după trecerea lor în rezervă sau în retragere.
83. Din sensul logico-juridic al normei art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 se conturează trei ipoteze în care pensia pentru vechimea în serviciu stabilită anterior urmează a fi recalculată, și anume: 1) existența documentelor aflate la organele de pensionare la momentul recalculării pensiei; 2) prezentarea ulterioară a actelor suplimentare ce ar acorda persoanei dreptul la majorarea pensiei până la stabilirea pensiei, iar recalcularea pensiei se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi; 3) recalcularea pensiei se efectuează în cazul în care persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu

excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne li s-a prelungit peste limita de vârstă termenul de aflare în serviciul militar.

84. În asemenea circumstanțe, instanța de apel constată că ***** nu cade sub incidența art.13, 14 invocate ca temei de recalculare a pensiei pentru vechimea în muncă și nici a art. 61 din Legea nr.1544 din 23 iunie 1993, deoarece Legea nominalizată nu prevede stabilirea repetată a dreptului la pensie pentru vechime în muncă după restabilirea în serviciul militar, or, din sensul Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 nu rezultă că militarii, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, au dreptul la stabilirea repetată a mărimii pensiei în cazul în care au fost reangajați și au mai obținut o oarecare vechime în muncă, în caz contrar, ar reieși că subiecții menționați ar avea, teoretic, dreptul la nenumărate stabiliri sau repetate majorări ale pensiei.
85. Drept urmare, instanța de apel consideră că ***** putea pretinde la stabilirea unei noi mărimi a pensiei, doar în cazul în care dispunea de dreptul la diferite pensii, la caz însă, astfel de circumstanțe nu s-au constatat, reclamantul/apelant pretinzând repetat la aceeași categorie de pensie, de care beneficiază din 01 octombrie 2010.
86. Mai mult, aceeași concluzie derivă din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensie, care de asemenea nu admite stabilirea din nou a aceleiași categorii de pensie.
87. Respectiv, decizia Casei Naționale de asigurări sociale a RM nr. 91/2022/32306 din 29 iulie 2022 ”privind respingerea cererii în stabilirea pensiei” este una legală, iar careva temeiuri de a fi anulată nu există, or, obligând CNAS de a reexamina și stabili din nou mărimea pensiei apelantului, cu actualizarea mărimii în raport cu vechimea obținută la 07 iulie 2022, vor fi încălcate prevederile legale abordate supra, și anume, că recalcularea mărimii pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare.
88. În același context, Completul judiciar va respinge ca fiind neîntemeiată critica apelantului că, instanța de fond a examinat superficial litigiul în cauză și nu a dat o apreciere corectă circumstanțelor cauzei, or, rolul activ exercitat de instanță, în deslușirea corectă a raportului dintre părți, este evident manifestat, cauza fiind examinată sub toate aspectele, fiind stabilite circumstanțele de fapt, legea materială ce guvernează raportul juridic, fiind create participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiunilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptul la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art.6 al Convenției Europene pentru apărarea a Drepturilor Omului.
89. Prin urmare, reieșind din constatările descrise supra, în coroborare cu prevederile legale precitate, Colegiul consideră corectă soluția primei instanțe privind respingerea ca fiind neîntemeiată a acțiunii formulate de către ***** împotriva

Casei Naționale de Asigurări sociale, terț Inspectoratul General al Poliției cu privire la anularea deciziei Casei Naționale de asigurări sociale a RM nr. 91/2022/32306 din 29 iulie 2022 ”privind respingerea cererii în stabilirea pensiei” și a recunoaște nulitatea actului administrativ individual emis la 01 septembrie 2022 de CNAS cu nr. V-1770/22, precum și obligarea Casei Naționale de asigurări sociale RM de a modifica și a asigura achitarea recalculată a pensiei stabilite anterior, începând cu 07 iulie 2022, în baza cererii înaintate la CNAS cu nr. 91/2022/3820, reieșind din nivelul venitului realizat în ultimul an de serviciu în cadrul Inspectoratului General al Poliției, instanța ierarhic inferioară stabilind toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei, prin aprecirea corectă a probelor din dosar prezentate de participanții la proces și fiind aplicată corect legea materială și legea procedurală, astfel constatându-se legalitatea hotărârii primei instanțe în întregul ei.

90. Din considerentele expuse supra și având în vedere că, prima instanță a elucidat pe deplin toate circumstanțele cauzei, a apreciat obiectiv și sub toate aspectele probele administrate la dosar, adoptând o hotărâre legală și întemeiată, aplicând și interpretând corect normele legale, iar cererea de apel declarată de către ***** este neîntemeiată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de către ***** împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 13 februarie 2023.
91. În conformitate cu prevederile art.240 alin.(1) lit.a) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de ***** împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 13 februarie 2023.

Decizia este executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni.

Președintele ședinței,
judecătorul Veronica Negru

Judecătorii Ecaterina Palanciuc

Ina Dutca